

NEWSLETTER NO 72.

Udruge korporativnih pravnika

ŠTO SE DEŠAVALO TIJEKOM SVIBNJA I LIPNJA 2019.

1. **Class action protiv Googlea**
2. **Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti – zviždača**
3. **Zahtjev za naknadu bivših vlasnika nekretnine proglašene nerazvrstanom cestom**
4. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru**

1. Class action protiv Googlea

Francuska udruga za zaštitu potrošača, UFC-Que Choisir, podnijela je protiv internetskog giganta Google-a class action u Parizu zbog povrede obveze usklađivanja s Općom uredbom za zaštitu podataka (GDPR).

Zasad se tužbi pridružilo oko 200 potrošača.

Glavni motivi UFC-Que Choisir za podnošenje tužbe su komplicirane odredbe Općih uvjeta Google-a, koje zbog načina na koji su pisane onemogućuju potrošačima jasno i nedvosmisleno tumačenje, što naposljetku dovodi do toga da potrošači pristaju na razne obrade podataka koje udruga smatra prekomjernima. Tako npr. potrošači pristaju na opsežnu obradu lokacijskih podataka, bez da su toga uopće svjesni. Udruga je istaknula da prosječni smartphone, čak i kada miruje, dnevno oko 340 puta odašilje podatke o lokaciji.

Budući da udruga i Google nisu uspjeli doći do mirnog rješenja nakon brojnih pregovora, tužbom se zahtijeva nekoliko stvari. Prvenstveno, zahtijeva se usklađivanje sadržaja i načina davanja privole potrošača sa zahtjevima GDPR-a. Nadalje se zahtijeva odšteta u visini od cca 1.000,00 EUR svakom vlasniku Android uređaja.

Predviđa se da bi ovaj spor mogao trajati nekoliko godina, ali bit će zanimljivo pratiti rasplet istog. Ako tužitelj u sporu uspije, potencijalnu naknadu moglo bi zahtijevati oko 28 milijuna korisnika Android uređaja u Francuskoj.

Pripremila: Ivana Jerčić, mag.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

2. Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti-zviždača

Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (NN 17/19; dalje u tekstu: Zakon) stupa na snagu 1.7.2019. Svrha Zakona je olakšavanje prijavljivanja nepravilnosti („zviždanja“), jačanje pravne zaštite prijavitelja nepravilnosti („zviždača“) i podizanje svijesti o nužnosti podnošenja prijave nepravilnosti radi zaštite javnog interesa, prilikom izrade kojeg su u obzir uzeti i međunarodni standardi za zaštitu „zviždača“, a posebno Preporuke Vijeća Europe iz 2014. za zaštitu „zviždača“.

Nepravilnosti su, prema Zakonu, kršenja zakona i drugih propisa te nesavjesno upravljanje javnim dobrima, javnim sredstvima i sredstvima Europske unije koje predstavlja ugrožavanje javnog interesa, a koja su povezana s obavljanjem poslova kod poslodavca.

Zakon „zviždača“ definira kao fizičku osobu koja prijavljuje nepravilnosti koje su povezane s obavljanjem poslova kod poslodavca (radnici, volonteri, osobe koje poslove obavljaju temeljem ugovora o djelu, studenti, kandidati u selekcijskim postupcima itd.).

Predviđene su 3 vrste prijavljivanja nepravilnosti: unutarnje (poslodavac), vanjsko (pučki pravobranitelj) i javno (mediji).

Zakon propisuje obvezu poslodavca koji zapošljava najmanje 50 osoba da uspostavi unutarnje prijavljivanje nepravilnosti.

S tim u skladu, poslodavac je u roku od 6 mjeseci od stupanja Zakona na snagu (najkasnije do 1.1.2020.) obavezan općim aktom urediti postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti te ga, na prikladan način, učiniti dostupnim svim osobama koje obavljaju poslove.

Dio navedenog općeg akta, kojim se uređuje područje nepravilnosti koje se odnose na proračunska sredstva i/ili sredstva iz fondova Europske unije, mora biti usklađen s propisima kojima se uređuju područja upravljanja nepravilnostima vezanim uz proračunska sredstva i/ili sredstva iz fondova Europske unije.

Također, poslodavac je obavezan imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti na prijedlog najmanje 20 % radnika zaposlenih kod poslodavca, no poslodavac je to dužan učiniti i ako radnici ne predlože imenovanje povjerljive osobe. Na prijedlog povjerljive osobe poslodavac imenuje i zamjenika iste. Poslodavac je dužan u roku od 9 mjeseci od stupanja Zakona na snagu (najkasnije do 1.4.2020.) imenovati navedene osobe koje moraju dati svoj pristanak na imenovanje. Sam postupak izbora povjerljive osobe poslodavac može urediti općim aktom.

U slučaju da poslodavac nije u obvezi ili nije donio opći akt, prijavitelj nepravilnosti može se izravno obratiti pučkom pravobranitelju, ali je intencija zakonodavca da se zviždači prvo pokušaju zaštititi u postupcima unutarnjeg prijavljivanja odnosno kod poslodavca.

Prijavitelj nepravilnosti dužan je postupati u dobroj vjeri odnosno savjesno i pošteno prijavljivati nepravilnosti o kojima ima saznanja i smatra ih istinitim. Prijava nepravilnosti ne može se smatrati povredom čuvanja poslovne tajne. Prijavitelj nepravilnosti ima pravo na zaštitu sukladno postupcima za prijavljivanje nepravilnosti predviđenim Zakonom, pravo na sudsku zaštitu, naknadu štete i zaštitu identiteta i povjerljivosti.

Povjerljiva osoba dužna je zaprimiti i ispitati prijavu nepravilnosti, poduzeti radnje potrebne za zaštitu prijavitelja nepravilnosti, obavijestiti prijavitelja nepravilnosti o tijeku kao i o ishodu postupka unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti, itd.

Zakon propisuje kažnjavanje poslodavca pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kn do 30.000,00 kn, odgovorne osobe poslodavca u iznosu od 1.000,00 kn do 10.000,00 kn ako u zakonskom roku ne donese opći akt kojim se uređuje postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti i imenovanja povjerljive osobe, ako ga na prikladan način ne učini dostupnim svim osobama koje obavljaju poslove, ako ne imenuje povjerljivu osobu i/ili njezinog zamjenika, itd.

Teže kažnjavanje poslodavca pravne osobe predviđeno je novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kn do 50.000,00 kn, odgovorne osobe poslodavca u iznosu od 3.000,00 kn do 30.000,00 kn za slučaj sprečavanja prijavljivanja nepravilnosti, pokušaj otkrivanja ili otkrivanja identiteta prijavitelja nepravilnosti, itd.

Dakle, poslodavac koji ispunjava zakonske uvjete u zakonskim rokovima je dužan donijeti opći akt koji uređuje postupak unutarnjeg prijavljivanja (Pravilnik o zaštiti prijavitelja nepravilnosti npr.). Na koji način će to učiniti ostaje na dispoziciji svakog pojedinog poslodavca jer odredbe Zakona u tom dijelu nisu detaljno definirane i ne donose jasno rješenje.

Pripremila: Dalija Bat, dipl.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

3. Zahtjev za naknadu bivših vlasnika nekretnine proglašene nerazvrstanom cestom

Po stupanju na snagu **Zakona o cestama** (NN br.: 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14, dalje: „**ZC**“) nerazvrstane ceste su izjednačene s javnim cestama kao **javno dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu JLS-a**, za razliku od javnih cesta koje su u neotuđivom vlasništvu RH. Nerazvrstana cesta **postaje javno dobro u općoj uporabi pravomoćnošću uporabne dozvole** odnosno izdavanjem drugog akta na temelju kojeg je dopuštena uporaba građevine sukladno posebnom propisu.

Čl. 98. st. 1. ZC-a određuje nerazvrstane ceste kao ceste koje se koriste za promet vozilima i koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ZC-om i drugim propisima, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ZC-a. Isti zakonski članak osim definicije opisuje i što sve spada pod pojam nerazvrstanih cesta, a u praksi je najsporniji pojam određenja nerazvrstane ceste koji se odnosi na **pristupne ceste do stambenih, poslovnih, gospodarskih i drugih građevina**.

Odluku o nerazvrstanim cestama donosi tijelo JLS-a, te sadrži odredbe koji su gradski upravni odjeli nadležni za određene poslove upravljanja građenja, rekonstrukcije, održavanja i financiranja nerazvrstanih cesta.

Međutim, **ZC nije propisao naknadu i nikakav posebni oblik zaštite bivših vlasnika nekretnina** koje su Odlukom tijela JLS-a proglašene nerazvrstanim cestama i na taj način otuđene od svojih vlasnika što dovodi do poteškoća u ostvarivanju naknade bivših vlasnika nekretnina proglašanih nerazvrstanim cestama. Tek **čl. 105. st. 5. ZC-a** upućuje da vlasnik izvlaštene nekretnine radi građenja, rekonstrukcije i održavanja nerazvrstanih cesta:

ima pravo na novčanu naknadu sukladno zakonu kojim je uređeno izvlaštenje ili mu se umjesto novčane naknade **može dati u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina u vlasništvu JLS-a**.

Ured za imovinsko pravne poslove JLS-a rješava sporove koji proizađu iz Odluke tijela JLS-a o proglašenju nerazvrstanih cesta, pa se prema istome treba usmjeriti zahtjev za naknadu. No, isto tako bivši vlasnici nekretnina koje su proglašene nerazvrstanim cestama mogu pokrenuti **postupak pred nadležnim općinskim sudom kojim bi se utvrdilo da se ne radi o nerazvrstanoj cesti**.

Obzirom da **ZC nigdje ne obvezuje tijelo JLS-a na davanje naknade** bivšim vlasnicima nekretnina koje je to isto tijelo proglasilo prema svojoj procjeni nerazvrstanom cestom, u praksi se može očekivati kako naknade neće ni davati samo na temelju zahtjeva za naknadom osim u slučaju kad na to budu prinuđeni pravomoćnom sudskom presudom.

Stoga, postavljanjem zahtjeva za naknadu neizbježno će se pojaviti sljedeći problemi koji će se najvjerojatnije u sudskom postupku utvrđivati:

Kada je izvršeno oduzimanje odnosno postojanje dokumentacije kojom se može dokazati način stupanja u posjed?

Pitanje zastare potraživanja naknade za oduzetu nekretninu ovisno o postojanju akta o eksproprijaciji, izvlaštenju, oduzimanju nekretnine i deposedaciji?

ukoliko **postoji rješenje** o eksproprijaciji, izvlaštenju, oduzimanju nekretnine vrijedit će zastarni rokovi propisani za isplatu odnosno ukoliko postoji rješenje o deposedaciji zastarni rok je tada 5 godina od dana kada je zemljište predano općini,

ukoliko **navedeni akti ne postoje**, rok zastare počinje teći od dana kada vlasnik više nije mogao tražiti povrat nekretnine vlasničkom tužbom, **te je potrebno uvijek utvrditi na koji način je izgrađena nerazvrstana cesta?**

Postoji li dokaz o isplaćenju naknadi ili ne?

Od kada faktično vlasnik ne posjeduje nekretninu odnosno istu ne koristi?

Pitanje tržišne vrijednosti nekretnine za koju se traži naknada?

Pripremio: Hrvoje Herceg, mag.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru

U Narodnim novinama 40/19 objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru (dalje u tekstu ZID ZSR)

ZID ZSR stupio je na snagu 20. travnja 2019., osim članka 4. stavka 2. koji se odnosi na dostupnost podataka upisanih u glavnoj knjizi i koji će stupiti na snagu 1. prosinca 2019. godine.

Izmjenama se uvodi mogućnost osnivanja društva s ograničenim odgovornošću i jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću kao najčešćih oblika trgovačkih društva, tzv. osnivanjem na daljinu, odnosno mogućnošću osnivanja d.o.o.-a putem internetske stranice trgovačkog suda.

Radi administrativnog rasterećenja i lakšeg poslovanja napušta se obveza upisa predmeta poslovanja u glavnu knjigu sudskog registra, već se ono upisuje tek kao evidencijski podatak u sudskom registru. Izuzetak su djelatnosti za koje je zakonom propisano da se mogu obavljati samo na temelju suglasnosti, dozvole ili drugo akta nadležnog tijela. Samo takve djelatnosti upisivat će se u glavnu knjigu sudskog registra i to tek nakon prethodne suglasnosti ili dozvole nadležnog tijela.

Značajnije izmjene Zakona o sudskom registru

ZID ZSR uglavnom definira provedbu odredaba Zakona o izmjenama i dopunama ZTD, odnosno način osnivanja društva na daljinu putem internetske stranice sustava sudskog registra tzv. sustav START. Pristup sustavu će biti moguć uporabom vjerodajnice Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava (NIAS), i to putem vjerodajnica koje imaju visoku razinu sigurnosti (putem osobne iskaznice).

Isto tako novina je da je adresa elektroničke pošte subjekta upisa postala sastavni dio registarskih podataka te da se zahtjev za upis barem jedne adrese elektroničke pošte mora podnijeti najkasnije u roku od tri mjeseca od upisa. Nadalje, ako je subjekt osnovan na određeno vrijeme, potrebno je dostaviti vrijeme njegovog trajanja.

Novost je da uvid u javne podatke i javno objavljivanje isprave u elektroničkom obliku mora biti omogućen putem internetske stranice registra bez naknade. Također, definirano je da se podaci o upisu u registar objavljuju u skladu sa zakonom na internetskoj stranici na kojoj se nalazi registar.

Ubrzan je i proces donošenja rješenja o upisu u registar koje se mora donijeti u roku od pet radnih dana, a ne više u roku od 15 dana od kada je podnesena prijava za upis.

Izmjenama i dopunama određeno je u kojim se slučajevima likvidacijska masa odnosno stečajna masa upisuje kao novi subjekt upisa u sudski registar u ime i za račun koje se mogu voditi sporovi te time ona postaje novi subjekt koji može sudjelovati u postupcima.

Zakon je stupio na snagu 20.4.2019. a propisano je da će resorni ministar donijeti odluku o podnošenju prijave za upis osnivanja društava na daljinu u elektroničkom obliku kada se za to ispune tehnički uvjeti, a najkasnije do 01.9.2019. dok u pogledu

podnošenja ostalih prijava najkasnije do 01.5.2020. Pravilnik o načinu upisa u sudski registar ministar će donijeti u roku od 90 dana. Postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu Zakona dovršit će se prema odredbama starog Zakona.

Zaključno o izmjenama

Izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o sudskom registru nastoji se pojednostaviti i olakšati osnivanje trgovačkih društava, a dovest će i do smanjenja troškova. Značajno će se pojednostaviti i skratiti postupak prestanka trgovačkog društva, iako će dodatne troškove uzrokovati promjena vezana uz pohranu dokumentacije koju sada preuzima Hrvatska gospodarska komora za što će se Komori plaćati naknada. No, iako se osnivanje društva na daljinu čini na prvi pogled doista značajno pojednostavljenim, treba skrenuti pozornost da osnivanje društva s ograničenom odgovornošću putem standardiziranog obrasca društvenog ugovora, ostavlja mogućnost nastupanja poteškoća u uređivanju vrlo kompleksnih odnosa koje nastaju u društvu koje broji više članova i funkcioniranja takvog društva.

Mogućnost podnošenja elektroničkih prijava te mogućnost obavljanja potrebnih radnji elektroničkim putem također će se pojednostaviti i ubrzati postupci vezani uz upise u sudski registar, no s obzirom na tehničke mogućnosti te rok za donošenje provedbenog Pravilnika, pitanje je kada će ono zaživjeti u punom smislu.

Pripremila: Iva Prša, dipl.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

U Zagrebu, lipanj 2019. godine

Udruga korporativnih pravnika

www.udruga-korporativnih-pravnika.hr